

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка

Факультет педагогічної і мистецької освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

_____ Марина ГРИНЬОВА

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

виробничої ортопедагогічної практики

підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
Спеціальність (спеціалізація)	016 Спеціальна освіта 016.03 Спеціальна освіта (Ортопедагогіка), 016.02 Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка)
Освітня програма	«Корекційна психопедагогіка. Фізична реабілітація»
Рік навчання, семестр	<i>I курс, II семестр</i>

Полтава –2024

Робоча програма виробничої ортопедагогічної практики зі спеціальності за спеціалізаціями 016.03 Спеціальна освіта (Ортопедагогіка) і 016.02 Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка) освітнього ступеня “магістр” / укл. Н. Г. Пахомова. Полтава : ПНПУ, 2024. 45 с.
„26” серпня, 2024 р., 58 с.

Розробник: док. педагогічних. наук, проф. Н.Г. Пахомова,

Робоча програма розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Наталія ПАХОМОВА)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2024 року

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри

Протокол від “ _____ ” _____ 202 _____ року № _____

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20 _____ року

© Пахомова Н.Г., 2024 рік
© ПНПУ імені В. Г. Короленка,
2024 рік

1. ВСТУП

Виробнича ортопедагогічна практика є одним із важливих засобів підготовки магістрів до майбутньої професії — вчителя-реабілітолога та дефектолога. У процесі залучення магістрів до практичної педагогічної діяльності здійснюється формування професійних якостей майбутнього фахівця, набуття умінь і навичок, необхідних для проведення психокорекційної, корекційно-реабілітаційної та корекційно-виховної роботи з дітьми із порушеннями психофізичного розвитку.

Виробнича ортопедагогічна практика є інтегруючою ланкою теоретичної і практичної підготовки студентів до самостійної педагогічної діяльності, логічним продовженням теоретичної підготовки на I курсі магістерського рівня. Ортопедагогічна практика для магістрантів проводиться в НВК, спеціалізованих ЗНЗ, реабілітаційних центрах в групах та класах для дітей з порушеннями психофізичного розвитку (3 тижні) та в обласних (міських) ІРЦ (3 тижні). У процесі практики вдосконалюються знання, уміння і навички магістрантів у вивченні фізичних та психологічних особливостей дітей дошкільного і шкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, інтелектуального і сенсорного розвитку, плануванні і проведенні корекційно-реабілітаційної, психокорекційної роботи з такими дітьми.

У період практики студенти набувають досвіду поєднання методів управління, проведення науково-дослідних робіт, професійних якостей, навичок творчого ставлення до процесу корекційно-реабілітаційної та психокорекційної роботи.

Згідно з освітньою програмою магістра спеціальності 016 Спеціальна освіта виробнича ортопедагогічної практика покликана сформулювати такі загальні і фахові компетентності майбутнього фахівця відповідно до підготовки фахівця другого (магістерського) рівня:

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-11. Здатність оцінити структуру недоліків при психофізичних порушеннях (мовлення, інтелекту, функцій опорно-рухових та сенсорних систем); потенційні можливості розвитку та реабілітації різних сторін особистості кожної з категорії дітей, які мають порушення психофізичного розвитку;

СК-12. Здатність оцінити структуру дефекту при психофізичних порушеннях (мовлення, інтелекту, функцій опорно-рухових та сенсорних систем); потенційні можливості розвитку різних сторін особистості кожної з категорії дітей з такими вадами;

СК-13. Здатність оцінити клініко-фізіологічні особливості і закономірності фізичного і психічного розвитку дітей з мовленнєвими, сенсорним, інтелектуальними порушеннями.

СК-14. Здатність здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типів закладі.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої ортопедагогічної практики: оволодіння системою професійних педагогічних і реабілітаційних знань, умінь і навичок як основних складових змісту практичної діяльності вчителя-реабілітолога. Актуалізувати, систематизувати та інтегрувати набуті у ході теоретичного навчання знання з курсів „Актуальні проблеми корекційної психопедагогіки та ортопедагогіки”, „Реабілітологія”, „Методика корекційно-педагогічної та реабілітаційної роботи”, „Фізична реабілітація при порушеннях психофізичного розвитку”, „Організація корекційно-реабілітаційної допомоги в умовах спеціального та інклюзивного навчання” та ін.

Система організації і проведення ортопедагогічної практики магістрів включає ряд підсистем: ортопедагогічну, спеціально-психологічну, методичну, технологічну і науково-дослідну. Реалізація змісту вказаних підсистем в ході ортопедагогічної практики у НВК, навчально-реабілітаційному центрі та ІРЦ спрямована на формування професійної компетентності майбутніх вчителів-реабілітологів.

Завдання виробничої ортопедагогічної практики магістрантів:

На посаді *вчителя-реабілітолога*:

включити магістра в основні види діяльності вчителя-реабілітолога дітей дошкільного і шкільного віку в спеціальних установах, ІРЦ та реабілітаційного центру;

створити умови для узагальнення і вдосконалення професійно-педагогічних і психологічних знань, умінь і навичок здобутих в період навчання;

поглибити знання отримані при вивченні курсів „Актуальні проблеми корекційної психопедагогіки та ортопедагогіки”, „Реабілітологія”, „Методика корекційно-педагогічної та реабілітаційної роботи”, „Фізична реабілітація при порушеннях психофізичного розвитку”, „Організація корекційно-реабілітаційної допомоги в умовах спеціального та інклюзивного навчання” та інших;

навчити застосовувати теоретичні знання зі спеціально-педагогічних і психологічних дисциплін у практиці корекційно-реабілітаційної роботи;

навчити вибирати і застосовувати методи, форми і прийоми попередження та подолання порушень фізичного розвитку дітей у взаємозв'язку з іншими сторонами їх психічного розвитку;

проводити пропаганду знань щодо попередження фізичних порушень серед вихователів і батьків, сприяти підвищенню їх корекційно-педагогічної та реабілітаційної компетенції.

На посаді *вчителя-дефектлога*:

проводити психолого-педагогічне обстеження пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, аналізувати його результати і діагностувати виявлені відхилення у розвитку дітей;

здійснювати перспективне і поточне планування змісту всіх видів корекційної роботи (перспективний план корекційної допомоги дітям, їх батькам, педагогам установи, плани фронтальних, підгрупових та індивідуальних корекційних занять);

визначати і реалізовувати завдання психологічного супроводу корекційної роботи, використовуючи різноманітні прийоми психологічної дії з урахуванням індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, специфіки їх соціальної ситуації розвитку;

обґрунтовано вибирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання відхилень у поведінці й розвитку вищих психічних функцій дітей з порушеннями опорно-рухового апарату;

здійснювати методично правильний вибір психологічних методик корекційного впливу, матеріалу, наочних і технічних засобів психологічної і педагогічної корекції порушених пізнавальних функцій у дошкільників з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема з порушеннями опорно-рухового апарату;

виготовляти демонстраційний і роздатковий дидактичний матеріал для корекційних занять;

володіти прийомами організації спільної роботи вчителя-реабілітолога з психологами і педагогами ІРЦ, НВК і реабілітаційного центру, батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку, зокрема з порушеннями

опорно-рухового апарату;

сприяти підвищенню психологічної компетенції вихователів і батьків.

Базами практики можуть бути: – реабілітаційний центр, НВК, СНВК, ЗНЗ, Інклюзивно-ресурсні центри, області та міські навчально-реабілітаційні центри тощо.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Очікувані результати навчання на практиці представлені в освітній програмі «Корекційна психопедагогіка. Ортопедагогіка».

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

РН 16. Використовувати знання форм і методів роботи з сім'ями дітей із порушеннями психофізичного розвитку; змісту співпраці з спеціалістами інших галузей.

РН 17. Виявляти знання питань соціальної адаптації і реабілітації, можливостей організації суспільно-корисної діяльності осіб з фізичними та психічними відхиленнями, діючої системи їх соціального забезпечення та трудової, фізичної і психічної реабілітації.

РН 18. Застосовувати професійні знання в практичній педагогічній діяльності корекційного педагога (логопеда) і спеціального психолога при вирішенні навчальних, виховних, корекційних та науково-методичних завдань з урахуванням нозології порушення, вікових та індивідуальних особливостей, конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

РН 19. Застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору та використання інформації; вивчення літературних джерел за профілем підготовки і суміжних питань; найновіших досягнень в загальній та корекційній педагогіці, логопеда.

4. ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИРОБНИЧОЇ ОРТОПЕДАГОГІНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Організація і управління діяльністю магістрів у процесі ортопедагогічної практики

1. Організація роботи й обов'язки магістрів в період практики

У процесі практики кожний магістр повинен поєднати практичну роботу вчителя-реабілітолога і спеціального психолога. При цьому ці види діяльності стають основним навчальним навантаженням. Практика проводиться у II семестрі протягом 6 тижнів (3 тижні в дошкільному закладі і 3 тижні в школі): 3 тижні (або 6 тижнів) в реабілітаційному центрі, НВК, спеціальній загальноосвітній школі та 3 тижні (або 6 тижнів) в обласному (міському) ІРЦ.

1. Ортопедагогічна практика в реабілітаційному центрі, НВК для дітей з порушеннями мовлення проходить 1 тиждень (або 2 тижні) (3 тижні на посаді логопеда і 3 тижні (або 2 тижні) на посаді практичного психолога) або/та 6 тижнів в обласному (міському) ІРЦ на посаді практичного психолога.

2. Для проведення практики студенти розподіляються на групи з 5-6 осіб в один заклад.

3. Керівництво і контроль за роботою магістрів в період ортопедагогічної практики здійснює факультетський керівник практики магістрів (I курсу), груповий керівник та фахівці закладу.

4. Для проходження практики магістри розподіляються по 1-2 особи в групу або клас.

5. Студенти працюють у реабілітаційному центрі, НВК відповідно до індивідуальних планів і за розкладом робочого дня дефектолога і вчителя-реабілітолога — по 4 години щоденно безпосередньо з дітьми і 2 години щоденно для їх методичної підготовки: розробки конспектів відкритих реабілітаційних і корекційно-розвивальних заходів, наочних і технічних засобів навчання; виготовлення демонстраційного й роздаткового дидактичного матеріалу;

6. Виробнича практика включає два основні етапи. На першому — проходиться настановча конференція, відбувається перевірка методичної готовності магістрів до проходження практики, магістри знайомляться із базою практики (реабілітаційним центром, НВК, ІРЦ) й умовами та графіком роботи, магістри послідовно працюють у групах для дітей із порушеннями психофізичного розвитку (залежно від того, які корекційні групи та класи функціонують на базі реабілітаційного центру та НВК). Порядок проходження практики в групах та класах може бути змінений з урахуванням конкретних умов реабілітаційного центру та НВК. На другому — працюють в Обласному (міського) ІРЦ. Порядок проходження практики може бути змінений з урахуванням конкретних умов. Проходить підсумкова конференція.

7. Студенти проводять фронтальні, підгрупові й індивідуальні корекційні і психокорекційні заняття у відповідних спеціальних групах.

8. Кожен магістр проводить щодня по 6 занять з підгрупами дітей або індивідуально, одне з них — фронтальне. Загальна кількість залікових занять протягом практики складає — три залікові заняття з дітьми дошкільного віку й три — з дітьми молодшого шкільного віку.

9. Для проведення індивідуальних занять за магістрами закріплюється по 4-6 дошкільників (учнів).

10. Індивідуальні заняття проводяться відповідно до розкладу дефектолога (вчителя-реабілітолога) і спеціального психолога, на роботу з кожною дитиною відводиться по 10-20 хвилин залежно від його вікових та індивідуальних особливостей, а також від стану психофізичного розвитку. Одне з індивідуальних занять — залікове.

11. Магістри відвідують заняття дефектолога (вчителя-реабілітолога) й своїх однокурсників, беруть активну участь в їх аналізі. За час практики кожному студенту необхідно взяти участь в обговоренні 28-30 занять.

12. Аналіз занять, консультації дефектолога (вчителя-реабілітолога), психологів і методиста практики проводяться залежно від розкладу занять і режиму дня даної групи дітей.

13. Магістри можуть брати участь в роботі педагогічних рад реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК, засіданнях методоб'єднань дефектологів (вчителів-реабілітологів) і психологів міста.

14. Магістри, що мають музичну освіту й грають на музичному інструменті (фортепіано), можуть проводити логоритмічні заняття з дітьми (за узгодженням з методистом, дефектолога (вчителя-реабілітолога), психологами, адміністрацією реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК).

15. Рекомендується здійснювати творчий підхід при організації практики магістрів.

16. Проведення практики у реабілітаційному центрі, ІРЦ та НВК здійснюється як цілеспрямований варіативно-організований процес, що сприяє формуванню у магістрів індивідуально педагогічного досвіду.

17. Орієнтовний план проведення практики кожного дня:

а) Режимні моменти: робота з батьками (обговорення поведінки, особливостей психофізичного розвитку, домашніх завдань дітей та ін.).

б) Ранкова гімнастика, ЛФК, реабілітаційного комплексу вправ для різних частин тіла (верхні та нижні кінцівки, тулуб, голова, шия тощо).

в) Проведення та відвідування корекційних та корекційно-реабілітаційних занять: фронтальних (25-30 хв.), групових (15-30 хв.), індивідуальних (до 15-30 хв.);

г) Проведення та відвідування занять фізичної та психологічної корекції поведінки (групові заняття до 40 хв., індивідуальні — до 20-30 хв.);

д) Проведення та відвідування занять психологічної корекції когнітивно-пізнавального розвитку (групові заняття до 40 хв., індивідуальні — до 20-30 хв.);

ж) Проведення та відвідування занять психологічної корекції емоційно-комунікативного розвитку дітей (групові заняття до 40 хв., індивідуальні — до 20-30 хв.);

з) Обстеження фізичного розвитку дитини (1,5 год.), обробка та аналіз результатів (1 год.).

к) Психологічне (із застосуванням нейропсихологічних й психопатологічних методик) обстеження дитини (1,5 год.), обробка та аналіз результатів (1 год.).

л) Організація дозвілля з дітьми із обмеженими психофізичними можливостями (1 год.).

м) Самостійна науково-методична підготовка до занять (1 год.).

н) Консультативно-просвітницька робота з дефектологами, вчителями-реабілітологами, тренерами ЛФК, батьками та вихователями (1 год.).

18. Магістр організовує свою діяльність з урахуванням вимог і правил внутрішнього розпорядку реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК і графіка роботи дефектолога (вчителя-реабілітолога) і психолога.

19. Магістр зобов'язаний виконати всі передбачені цією програмою навчальні завдання.

20. В період ортопедagogічної практики магістр повинен проявити себе як спеціаліст, який володіє необхідними теоретичними знаннями з дитячої і спеціальної психології, загальної та спеціальної педагогіки, ортопедagogіки а також як компетентний фахівець — здатний мобілізувати в конкретній педагогічній ситуації наявні у нього знання й досвід. Результати спостережень і самостійної роботи магістр повинен відобразити в щоденнику по практиці.

21. На період практики один із магістрів групизначається старостою. В його обов'язки входить контроль за відвідуванням магістрів, загальна організація роботи, виконання доручень керівника практики.

22. Незадовільна оцінка з ортопедagogічної практики означає невиконання навчального плану даного семестру.

2. Управління діяльністю магістрів у процесі ортопедagogічної практики

Керівництво полягає в розробці робочої програми виробничої ортопедagogічної практики, організації бази практики, контролю, консультативно-методичній допомозі та оцінюванні практичної роботи

магістрів.

Обов'язки факультетського керівника ортопедагогічної практики

Керівник ортопедагогічної практики призначається з числа викладачів кафедри. В його обов'язки входить:

- планування, організація і оцінювання практики магістрів;
- складання проекту рапорту про розподіл магістрів за базами практик;
- участь в обговоренні питань організації практики на засіданнях кафедри та на раді факультету (інституту);
- організація та проведення настановчої і підсумкової конференції за результатами проходження виробничої ортопедагогічної практики;
- вибіркове відвідування занять, проведених магістрами;
- розробка пропозицій з удосконалення практики і прийняття заходів щодо усунення недоліків її організації;
- забезпечення вчасного оформлення документації;
- складання звіту за результатами проведення виробничої ортопедагогічної практики.

Обов'язки групового керівника

Груповий керівник, він же методист із методики корекційно-реабілітаційної роботи та (або) організації корекційно-реабілітаційної діяльності (призначається з числа викладачів кафедри):

- керує діяльністю магістрів на одній із баз практики, встановлює зв'язок з базами практики, проводить інструктивно-методичну роботу з педагогами закладу;
- об'єднує студентів у групи, затверджує індивідуальні плани магістрів, контролює їх виконання;
- забезпечує проведення магістрами практичної роботи, вибірково присутній на заняттях, організовує їх колективне обговорення;
- організує відвідування магістрами уроків, реабілітаційних і психокорекційних занять, проводить їх аналіз;
- складає план-графік проведення магістрами реабілітаційних, корекційних і психокорекційних індивідуальних занять;
- організовує колективне обговорення проведених магістрами відкритих заходів:
- оцінює практичну роботу магістрів;
- проводить у ході практики методичні наради та семінари;
- аналізує звітну документацію магістрів про роботу під час практики і спільно з факультетським керівником виставляє оцінку за практику. Підсумковий бал за виконання магістром програми практики має комплексний характер і розраховується як середньозважена оцінка з-поміж балів за окремі змістові модулі;
- надає науково-методичну допомогу співробітникам закладу, центру, ІРЦ у проведенні роботи з магістрами.

Обов'язки дефектолога (вчителя-реабілітолога)

Учитель-реабілітолог закладу повинен:

- ознайомити магістрів з контингентом дітей з порушеннями психофізичного розвитку, з планами роботи в усіх наявних групах;
- розподілити тематику дефектологічних і реабілітаційних занять для проведення магістрами в період педагогічної практики;
- надавати магістрам необхідну методичну допомогу при проведенні обстеження фізичного і психічного розвитку, планування роботи, підбору дидактичного матеріалу та ін.
- бути присутнім та брати участь в аналізі проведених магістрами корекційних занять.
- забезпечити контроль за планомірною роботою магістрів із виконання індивідуального плану.
- приймати участь у методичних об'єднаннях, проведених методистом.
- підготувати письмову характеристику на магістрів під час їх роботи в даному закладі.

Учитель-дефектолог закладу повинен:

- ознайомити магістрів з посадовими обов'язками, планами та графіком роботи;
- надавати консультації з питань організації психолого-психологічного обстеження та психологічних особливостей контингенту дітей;
- ознайомити магістрів з контингентом закладу, класу або групи, їх особовими справами, відвідуваністю, дисципліною, результативністю;
- перевірити розроблену магістром індивідуальну корекційну програму і графік залікових занять магістрів;
- закріпити за магістрами по 2-3 дитини для індивідуальної корекційної роботи;
- консультувати магістрів при підготовці їх до корекційних і реабілітаційних занять, затверджує конспекти майбутніх занять;
- відвідати і проаналізувати заняття, що проводяться магістрами;
- охарактеризувати магістрів і оцінити їх практичну роботу;
- внести пропозиції з вдосконалення теоретичної і практичної підготовки магістрів.

4.2. ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ОРТОПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ЗА ВИДІЛЕНИМИ ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ)

Загальний бюджет навчального часу, відведеного на практику навчальним планом, розподіляється за змістовими модулями практики. Перелік змістових модулів практики визначається Стандартом вищої освіти та обумовлюється програмовим змістом практики. Однойменний змістовий модуль містить завдання з певної навчальної дисципліни.

Схема розподілу загального бюджету навчального часу за змістовими модулями практики:

Таблиця 1.

№ з /п	Змістові модулі практики	Кількість кредитів ECTS:	Кількість балів за виконання програми практики (за 100-бальною шкалою)
1.	Методики корекційно-реабілітаційної роботи	4,5	100 балів
2.	Організація корекційно-реабілітаційної діяльності	4,5	100 балів
	Загальна кількість кредитів ECTS :9	9	100 балів

Підсумковий бал за виконання магістром програми практики має **комплексний** характер і розраховується як **середньозважена** оцінка з-поміж балів за окремі змістові модулі.

Отримання магістром менше 60 балів (35-за шкалою - «незадовільно» – за національною оцінювання) принаймні за один змістовий модуль унеможливорює позитивне оцінювання результатів виконання ним програми практики в цілому.

4.3. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З КОЖНОГО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Метою виробничої ортопедагогічної практики у реабілітаційному центрі, НВК і ІРЦ є визначення рівня професійної компетентності студентів до реалізації завдань корекційно-реабілітаційної роботи, використовуючи різноманітні прийоми корекційного і реабілітаційного впливу з урахуванням індивідуальних особливостей дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, специфіки їх фізичної та психолого-педагогічної реабілітації та соціальної ситуації розвитку;

Основні завдання зі змістового модуля „Методики корекційно-реабілітаційної роботи” спрямовані на формування умінь магістрів:

проводити обстеження фізичного розвитку, рівня загального розвитку, відповідності віковим нормам, розвитку дрібної та загальної моторики, пізнавальної діяльності та вивчати психологічний особистісний розвиток дітей дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями опорно-рухового апарату, аналізувати його результати і діагностувати виявлені відхилення у розвитку;

обґрунтовано обирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання відхилень фізичного і психічного розвитку, поведінці й розвитку вищих психічних функцій дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

здійснювати методично правильний вибір методик

корекційно-реабілітаційного впливу, матеріалу, наочних і технічних засобів корекції порушених фізичних і психічних функцій у дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату;

володіти прийомами організації спільної роботи з психологами і педагогами реабілітаційного центру, НВК, батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

сприяти підвищенню психолого-педагогічної компетенції вихователів і батьків;

здійснювати аналіз занять проведених корекційними педагогами, вчителем-реабілітологом з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку;

вивчати, аналізувати і узагальнювати професійний досвід психологів, вчителів-дефектологів та вчителів-реабілітологів НВК та ІРЦ.

обґрунтовано обирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання порушень фізичного розвитку дітей у взаємозв'язку з іншими сторонами їх психічного розвитку;

— здійснювати методично правильний вибір дидактичного матеріалу, наочних і технічних засобів реабілітації дошкільників з порушеннями психофізичного розвитку; виготовляти демонстраційний і роздатковий дидактичний матеріал;

— володіти прийомами організації спільної роботи з психологами, вихователями, музичним керівником і іншими співробітниками реабілітаційному центрі та НВК, а також батьками дітей;

— навчати батьків дітей з порушеннями розвитку окремим реабілітаційним і корекційним прийомам;

— проводити пропаганду корекційних знань серед вихователів і батьків, сприяти підвищенню їх педагогічної компетенції;

— аналізувати хід і результати реабілітаційних занять;

— оцінювати ефективність взаємодії в роботі вчителя-реабітолога і психолога, логопеда, вихователя і батьків;

— визначати логічно обґрунтовану структуру різних видів корекційно-реабілітаційних занять.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ НА 2-3 ТИЖНІ

1. Комплексне психолого-педагогічне вивчення контингенту групи та класу й складання профілю групи (2 дитини в день). Схема-характеристика профілю розвитку дітей дошкільного віку (див додаток 1).
2. Психолого-педагогічне обстеження дітей дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку і заповнення за результатами обстеження 10 індивідуальних карток фізичного розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку з врахуванням нозології (див додаток 2).
3. Оформлення за результатами обстеження 6 (12) психолого-педагогічних характеристик на дитину, використовуючи схему характеристики (див. додаток 3.).
4. Розробка 6 індивідуальних корекційних програм на 2-3 навчально-корекційні періоди (за Програмою дошкільних освітніх закладів для дітей з порушеннями психофізичного розвитку) (див. додаток 4.).

5. Розробка конспектів індивідуальних корекційно-реабілітаційних занять і їх проведення із кожною дитиною (щодня 1).
6. Розробка конспектів і проведення фронтальних (підгрупових) корекційно-реабілітаційних занять із дітьми дошкільного і шкільного віку (1 щодня).
7. Проведення аналізу та самоаналізу проведених магістрами групи відкритих корекційно-реабілітаційних занять (див. додаток 5.).
8. Консультування батьків.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАНИХ ЗАВДАНЬ ЗІ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Критеріями оцінювання результатів виконання магістрами ПНПУ імені В.Г. Короленка програмових завдань виробничої практики з методики корекційно-реабілітаційної роботи передбачених освітньою програмою і навчальними планами, є наступні:

1. **Рівень теоретичної готовності до виконання програмових завдань практики** (до 30 балів – результати семестрового контролю з курсу $\times 0,3$);
2. **Якість виконання індивідуальних практичних завдань, передбачених програмою практики** (до 40 балів – від 0 до 2,5 балів за виконання кожного завдання):

«2,5 бали» – бездоганне виконання магістром практичних завдань програми. Відмінний рівень володіння комплексом теоретичних знань і практичних умінь. На високому рівні проведено дослідження, заповнені картки фізичного розвитку, оформлені характеристики, проведені фронтальні та індивідуальні корекційно-реабілітаційні заходи, консультативно-просвітницька робота з батьками. Дотримання магістром правил педагогічної деонтології та етики поведінки упродовж усього терміну практики;

«2 бали» – загалом правильна робота з певною кількістю недоліків. Достатній рівень володіння комплексом теоретичних знань і практичних умінь. На достатньому рівні проведено дослідження фізичного і психічного розвитку, заповнені картки фізичного розвитку, оформлені характеристики, проведені фронтальні та індивідуальні корекційно-реабілітаційні заходи, консультативно-просвітницька робота з батьками. Не постійне дотримання магістром правил педагогічної деонтології та етики поведінки упродовж усього терміну практики;

«1,5 бал» – непогано, але зі значною кількістю недоліків. Посередній рівень володіння комплексом теоретичних знань і практичних умінь. На посередньому рівні та зі значними недоліками проведено дослідження фізичного і психічного розвитку, заповнені картки фізичного розвитку, оформлені характеристики, проведені фронтальні та індивідуальні корекційно-реабілітаційні заходи, консультативно-просвітницька робота з батьками. Магістр важко йде на контакт з дітьми, персоналом реабілітаційного центру, НВК, не дотримується правил педагогічної деонтології та етики поведінки;

«1-0 балів» – вкрай неякісне виконання завдань або їхнє невиконання – потрібне повторне виконання завдань або повторне проходження практики.

3. Рівень відповідності звітної документації установленим програмою вимогам, захист результатів практики (до 30 балів). Звітна робота з методики корекційно-реабілітаційної роботи оформлюється у двох папках. Перша папка повинна містити виконані наступних завдань за результатами роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку дошкільного і шкільного віку: 6 (12) карток фізичного розвитку, 6 (12) психологічних характеристик на дітей, 6 (12) індивідуальних корекційних програм, конспекти 3 (6) відкритих фронтальних корекційно-реабілітаційних занять, 3 (6) індивідуальних, короткий зміст 2 (4) проведених заходів з консультування батьків дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Критерії оцінювання звітної документації наведено у таблиці:

Критерії оцінювання звітної документації		
Оцінка за шкалою та її зміст	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
високий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань з незначними недоліками, які не мають принципового значення	30 балів	Відмінно
високий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань з деякими недоліками	27 балів	Добре
добрий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань	25 балів	Добре
посередній, достатній рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань із недоліками для виконання практичних завдань	23 бали	Задовільно
достатньо-мінімальний, допустимий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань	21 бал	Задовільно
низький, недостатній рівень, наявні лише окремі елементи виконання та оформлення результатів завдань	12 балів	Незадовільно
низький, недопустимий рівень – відсутні елементи виконання та оформлення результатів завдань	0 балів	Незадовільно

4. Рівень професійної сформованості особистості: магістру нараховуються бали зі знаком („-„) у разі :

- невідповідності вимогам педагогічної деонтології та етики поведінки у процесі діяльності за фахом (етика й культура поведінкових проявів, дотримання вимог службового дрес-коду тощо);
- дотримання правил виробничої та навчальної дисципліни (прояви недисциплінованості, спізнення та відсутність на організаційних заходах практики (настановчій і підсумковій конференції, під час розподілу на бази НВК), спізнення і пропуски, порушення вимог службової дисципліни у процесі виробничої практики, несвоєчасність підготовки та подання документації тощо);
- звітна документація повинна бути представлена викладачу в останній день практики .

У випадку порушення визначених вимог груповий або факультетський керівник мають право із загальної суми балів, набраних магістром за результатами практики, зняти до 5 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ЗІ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ „МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ”

1. Баранець І.В., Пахомова Н.Г. Особистісний потенціал дитини старшого дошкільного віку із моторною алалією: психологічні особливості розвитку. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2018. № 4 (88). С. 75–87
2. Баранець І.В., Пахомова Н.Г. Особливості порушення комунікативних вмінь у дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М.П. Драгоманова. Сер. 19. Корекційна педагогіка та психологія*. 2020 р. Вип. 39. С. 19–24
3. Беспала О.С., Пахомова Н.Г. Формування мовленнєвої компетенції у дітей молодшого шкільного віку з порушеннями звуковимови: Методичні рекомендації. Полтава, 2011. 93 с.
4. Вакуленко Л.О. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. К : Укрмедкнига. 2019. 372с
5. Вакуленко Л.О. та ін. Лікувальний масаж: Підручник для вищих навчальних закладів. Тернопіль.: ТДМУ «Укрмедкнига», 2006. 468с.
6. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В. В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. К.: Герб, 2007. 288 с.
7. Губарь О. Г., Пахомова Н. Г., Коваленко В. В., Баранець І. В. Інклюзивна культура в освітньому просторі: проблеми та перспективи. *Inclusion and Diversity*, 2024. Вип. 3. С. 26-33. <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/inclusion/issue/view/18/18>
8. Дегтяренко Т. В. Нейрологопедичний підхід у діагностиці та корекції тяжких порушень мовлення у дітей дошкільного віку. *Особлива дитина: навчання і виховання*. К : Педагогічна преса, 2016. № 1. С. 38-46.
9. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С.. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник]. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.
10. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку : Монографія /за ред. А.І. Кравченка. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 288 с
11. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141 с.
12. Основи діагностики, лікування та реабілітації вад розвитку опорно-рухового апарату дітей / за ред. Левицького А.Ф., Бензар І.М. К. : 2019. 220с.
13. Пахомова Н. Г., Сидоренко О. О. Використання інноваційних технологій в логопедичній роботі з дітьми з порушеннями мовлення. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному*

- та світовому вимірі : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2022 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 370 с.
14. Пахомова Н. Спеціальна педагогіка з історією. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010100 «Корекційна освіта». ПНПУ ім. В.Г. Короленка. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с
 15. Пахомова Н. Г., Губарь О. Г., Коваленко В. В., Баранець І. В. Формування просторової орієнтації у дітей з церебральними порушеннями. *Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)*: збірник наукових праць: Вип. 23 / за ред. О. Гаврилова. Кам'янець-Подільський; Видавець Ковальчук О.В. 2024, С. 249–268. DOI 10.32626/2413-2578.2024-23
 16. Пахомова Н.Г. Козаченко А.В. Особливості формування адекватної самооцінки у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Психолого-педагогічний супровід дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 9 листопада 2022 р. / за ред. Т.О. Докучиної, відп. секретар О.І. Дмитрієва. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. С. 173-176
 17. Пахомова Н.Г. Литвиненко Т.І. Формуванні невербальних засобів комунікації у дітей із затримкою психічного розвитку: методичний посібник. Полтава, 2009. 144 с.
 18. Пахомова Н.Г. Панченко Ю.О. Особливості формування внутрішньої картини дефекту у дітей із ринолалією. *Матеріали II Міжнародної наук.-практ. конфер.: «Новітні медико-психолого-педагогічні технології діагностики, запобігання і подолання мовленнєвих розладів», 1-2 жовт. 2009 р. / М-во освіти і науки України, ПДПУ [та ін.]*. Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2009. С.150-155.
 19. Пахомова Н.Г. Спеціальна педагогіка з історією: Навчальний посібник для студентів спеціальності 016 – „Спеціальна освіта”. Полт.нац.ун-т ім.В.Г. Короленка. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2022. 280 с.
 20. Пахомова Н.Г., Рой Я.В. Подолання стану тривожності у дітей молодшого шкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення: Методичні рекомендації. Полтава, 2011. 102 с.
 21. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації: Навчальний посібник. К.: Медицина 2008. 246 с.
 22. Синьов В. М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: підручник. – Частина I. Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. 238с.
 23. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології: [монографія] / Шевцов А. Г.; М-во освіти і науки України; К.: МП Леся, 2009.

- 24.Шеремет М.К., Жорняк Я.С., Пахомова Н.Г. Подолання порушень писемного мовлення у дітей молодшого шкільного віку із затримкою психічного розвитку: Методичні рекомендації. Полтава, 2011. 228 с.
- 25.Inna V. Baranets, Nataliya G. Pakhomova, Ivan M. Okhrimenko, Olha H. Hubar, Valentyna S. Padun, Larysa V. Drozd, Iryna A. Holovanova. Comprehensive approach in correctional work with older preschool children with speech disorders. *Wiadomości Lekarskie*, 2022; 75(6):1471-1477, DOI: 10.36740/WLek202206108 URL: <https://wiadlek.pl/06-2022/>
- 26.N.G. Pakhomova, I.V. Baranets, A.V. Lukianenko, N.P. Leshchii, O.B. Kachurovska, O.I. Berezan, O.I. Olefir. Comprehensive rehabilitation of children with sensory and intellectual disorders. *Svit Medytsyny ta Biolohiyi*. 2022. 2(80). С. 113-118. DOI 10.26724/2079-8334-2022-2-80-113-118 URL: <https://womab.com.ua/ua/smb-2022-02/9380>
- 27.N.G. Pakhomova, I.V. Baranets, V.A. Pakhomova, O.A. Scherban, O. V. Boryak. A comprehensive approach to overcoming motor alalia in children of senior preschool age. *Svit Medytsyny ta Biolohiyi*. 2021. №1(75), С. 125-129. DOI: <http://dx.doi.org/10.26724/2079-8334-2021-1-75-125-129>, Режим доступу: <https://womab.com.ua/ua/smb-2021-01/8866>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА ДІЯЛЬНОСТІ

Метою виробничої ортопедагогічної практики у навчально-реабілітаційному центрі, ІРЦ, НВК з курсу „Реабілітологія”, „Методика корекційно-педагогічної та реабілітаційної роботи”, „Фізична реабілітація при порушеннях психофізичного розвитку”, „Організація корекційно-реабілітаційної допомоги в умовах спеціального та інклюзивного навчання” є визначення рівня професійної компетентності магістрів до проведення діагностичної, корекційно-реабілітаційної, навчально-виховної і консультативної роботи з дітьми дошкільного та шкільного віку з ППФР та їх батьками. Основні завдання зі змістового модуля „Організація корекційно-реабілітаційна діяльності” спрямовані на формування умінь студентів:

обґрунтовано обирати і застосовувати методи, форми і прийоми подолання рухових порушень у дітей у взаємозв’язку з іншими сторонами їх психічного розвитку;

здійснювати методично правильний вибір реабілітаційного обладнання, спеціальних засобів та методів реабілітації дошкільників з порушеннями опорно-рухового апарату; виготовляти демонстраційний і роздатковий дидактичний матеріал для проведення корекційно-реабілітаційних занять з дітьми з ООП;

володіти прийомами організації спільної роботи з психологами, вихователями і іншими співробітниками реабілітаційному центрі та НВК, а також батьками дітей;

навчати батьків дітей з порушеннями розвитку окремим корекційно-реабілітаційним прийомам;

проводити пропаганду корекційно-реабілітаційних знань серед вихователів і батьків, сприяти підвищенню їх спеціальної компетенції;
аналізувати хід і результати корекційно-реабілітаційних занять;
оцінювати ефективність взаємодії в роботі вчителя-реабілітолога і психолога, вчителя-реабілітолога і вихователя, вчителя-реабілітолога і батьків;
визначати логічно обґрунтовану структуру різних видів корекційно-реабілітаційних занять.

ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ НА 2-3 ТИЖНІ

1. За результатами психологічного дослідження 6 дітей з порушеннями психофізичного розвитку дошкільного та 6 дітей молодшого шкільного віку укласти психологічні характеристики за визначеною у додатку 6 схемою;
2. За результатами спостережень на уроках здійснити 3 психологічних аналізів проведених занять із дітьми з порушеннями психофізичного розвитку (див. додаток 7).
3. Розробити 2 групові чи індивідуальні психокорекційні програми або 3 програми психотренінгу для дітей дошкільного чи молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку, дотримуючись основних вимог до її складання.
4. Підібрати реабілітаційні вправи для дітей з різними порушеннями опорно-рухового апарату (постави, верхніх або нижніх кінцівок тощо).
5. Підібрати реабілітаційні вправи для дітей з різними порушеннями сенсорного розвитку (слуху, зору, мовлення).
6. Підібрати реабілітаційні вправи для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку.
7. Здійснити оцінку основних рухових функцій дитини і заповнити відповідну таблицю (Зразок Додаток 8).

Основні вимоги до складання психокорекційних програм

1. Чітке формулювання цілей.
2. Визначення кола питань, які конкретизують цілі корекційної програми.
3. Визначення стратегії і тактики щодо проведення корекційної роботи.
4. Підбір конкретних методик і технік для роботи.
5. Підготовка необхідних матеріалів та обладнання.
6. Чітке визначення форми корекційної роботи (групова, індивідуальна або змішана).
7. Визначення загального часу для здійснення всієї корекційної програми.
8. Визначення періодичності необхідних зустрічей та їх тривалості.
9. Розробка конкретної корекційної програми в цілому та визначення змісту кожного корекційного заняття.
10. Планування форм участі фахівців інших галузей (педагогів, медиків

соціальних педагогів тощо).

8. Проведення лекцій і бесід з групою батьків, які мають дітей з обмеженими психофізичними можливостями.

Орієнтовна тематика лекцій та бесід

1) Вікові психологічні особливості розвитку дітей (потреби, новоутворення, можливості, типові труднощі). Вироблення у батьків більш адекватної, психологічно доцільної позиції щодо виховання і розвитку дитини.

2) Психологічний аналіз сучасних типів «материнської школи», умов родинного виховання.

3) Здібні діти; діти, які відстають у розвитку, мають труднощі у поведінці які вони, якої потребують допомоги.

4) Ознайомлення батьків з методами вивчення індивідуально-типологічних властивостей дитини та врахування цих методів у взаєминах з дитиною.

5) Підготовка батьків до оволодіння корекційними прийомами роботи.

6) Ознайомлення батьків з методами визначення шкільної готовності та засобами її формування.

7) Обговорення з групою зацікавлених батьків конкретних проблем, які виникають у стосунках дитини з братами і сестрами, з однолітками, дорослими. Пошук та обговорення можливих методів попередження і подолання труднощів.

8) Вплив несприятливих екологічних умов, зокрема наслідків катастроф на Чорнобильській АЕС, на психофізичний стан і розвиток дітей. Шляхи батьківської компенсаторної допомоги дітям.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАНИХ ЗАВДАНЬ МАГІСТРАМИ ЗІ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Критеріями оцінювання результатів виконання магістрами ПНПУ імені В.Г. Короленка програмових завдань виробничої практики зі спеціальної психології, передбачених освітньою програмою і навчальними планами є наступні:

- 1. Рівень теоретичної готовності до виконання програмових завдань практики** (до 30 балів – результати семестрового контролю з курсу $\times 0,3$);
- 2. Якість виконання індивідуальних практичних завдань, передбачених програмою практики** (до 40 балів – від 0 до 10 балів за виконання кожного завдання):

«10 балів» – бездоганне виконання студентом практичних завдань програми. Відмінний рівень володіння комплексом теоретичних знань і практичних умінь із дисципліни „ Організація корекційно-реабілітаційної допомоги в умовах спеціального та інклюзивного навчання”. На високому рівні укладені річний звіт про корекційну й організаційно-методичну роботу, річний план роботи вчителя-реабілітолога, на високому рівні проведенні

реабілітаційні заняття та дозвіллієві заходи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку з ППФР. Студентом дотримані правила педагогічної деонтології та етики поведінки упродовж усього терміну практики;

«7,5 балів» – загалом правильна робота з певною кількістю недоліків. Достатній рівень володіння комплексом теоретичних знань і практичних умінь із дисципліни „Організація корекційно-реабілітаційної допомоги в умовах спеціального та інклюзивного навчання”. На достатньому рівні укладені річний звіт про корекційну й організаційно-методичну роботу, річний план роботи психолога, з недоліками проведено дозвіллієві заходи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Студент не весь час дотримувався правил педагогічної деонтології та етики поведінки;

«5 балів» – непогано, але зі значною кількістю недоліків. Посередній рівень володіння комплексом теоретичних знань і практичних умінь із дисципліни „Організація корекційно-реабілітаційної допомоги в умовах спеціального та інклюзивного навчання”. На посередньому рівні укладені річний звіт про корекційну й організаційно-методичну роботу, річний план роботи психолога, з недоліками проведено реабілітаційних занять та дозвіллієві заходи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Студент важко йде на контакт з дітьми, персоналом реабілітаційного центру, ІРЦ та НВК, не дотримується правил педагогічної деонтології та етики поведінки;

«2,5-0 балів» – вкрай неякісне виконання завдань або їхнє невиконання – потрібне повторне виконання завдань або повторне проходження практики.

3. Рівень відповідності звітної документації установленим програмою вимогам, захист результатів практики (до 30 балів). Звітна робота зі спеціальної психології здається груповому керівнику в окремій папці з цієї дисципліни. Папка повинна містити виконані наступні завдання за результатами роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку дошкільного та молодшого шкільного віку: 12 психологічних характеристик на дітей із порушеннями психофізичного розвитку, 12 психологічних аналізів уроків та занять, 3 психокорекційну програму, 4 лекції (бесіди) проведених з батьками дітей:

Критерії оцінювання звітної документації		
Оцінка за шкалою та її зміст	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
високий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань з незначними недоліками, які не мають принципового значення	30 балів	Відмінно
високий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань з деякими недоліками	27 балів	Добре
добрий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань	25 балів	Добре

посередній, достатній рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань із недовіками для виконання практичних завдань	23 бали	Задовільно
достатньо-мінімальний, допустимий рівень виконання та оформлення результатів практичних завдань	21 бал	Задовільно
низький, недостатній рівень, наявні лише окремі елементи виконання та оформлення результатів завдань	12 балів	Незадовільно
низький, недопустимий рівень – відсутні елементи виконання та оформлення результатів завдань	0 балів	Незадовільно

4. Рівень професійної сформованості особистості: студентів нараховуються бали зі знаком („-„) у разі :

- невідповідності вимогам педагогічної деонтології та етики поведінки у процесі діяльності за фахом (етика й культура поведінкових проявів, дотримання вимог службового дрес-коду тощо);
- дотримання правил виробничої та навчальної дисципліни (прояви недисциплінованості, спізнення та відсутність на організаційних заходах практики (настановчій і підсумковій конференції, під час розподілу на базі НВК), спізнення і пропуски, порушення вимог службової дисципліни у процесі виробничої практики, несвоєчасність підготовки та подання документації тощо);
- звітна документація повинна бути представлена викладачу в останній день практики.

У випадку порушення визначених вимог груповий або факультетський керівник мають право із загальної суми балів, набраних студентом за результатами практики, зняти до 5 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ЗІ ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ „ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

1. Большая энциклопедия психологических тестов. М.: Из-дво Эксмо, 2006. 416 с.
2. Бурлачук Л.Ф. Словарь-справочник по психодиагностике. [3-е изд.]. СПб. : Питер, 2007. 688 с.: ил. (Серия «Мастера психологии»).
3. Вакуленко Л.О. Основы реабилитации, физической терапии, эрготерапии. К. : Укрмедкнига. 2019. 372с
4. Вакуленко Л.О. та ін. Лікувальний масаж: Підручник для вищих навчальних закладів. Тернопіль.: ТДМУ «Укрмедкнига», 2006. 468с.
5. Вступ до абілітації та реабілітації дітей з обмеженнями життєдіяльності: [навчально-методичний посібник] / Л.Б. Люндквіст, В. В. Бурлака, А.Г. Шевцов [та ін.]. К.: Герб, 2007. 288 с.
6. Дегтяренко Т.М., Вавіна Л.С.. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник]. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с
7. Забрамная С.Д. Психолого-педагогическая дифференциация детей с умеренной и тяжелой умственной отсталостью. *Воспитание и обучение детей с нарушениями развития*. 2009. №1. С. 49-53.

8. Забрамная С. Д. Наглядный материал для психолого-педагогического обследования детей в медико-педагогических комиссиях: Альбом. К.: Рад. шк., 1988. 264 с. ил.
9. Закрепина А.В. Разработка индивидуальной программы коррекционно-развивающего обучения и воспитания детей с нарушениями в развитии. *Воспитание и обучение детей с нарушениями развития*. 2008. №2. С. 9-19.
10. Збірник нормативно-правових документів психологічної служби та ПМПК системи освіти України / Упоряд. Панок В.Г., Цушко П., Обухівська А.Г. К: Ніка-центр, 2005. 436 с.
11. Калмикова Л. Формування у дітей старшого дошкільного віку мовленнєвої діяльності : навч.-метод. посіб. Київ : Слово, 2016. 384 с.
12. Калягин В.А., Овчинникова Т.С. Психолого-педагогическая диагностика детей и подростков с речевыми нарушениями: Учебное пособие для студентов высших педагогических учебных заведений. СПб. : КАРО, 2005. С. 3-16.
13. Логопедично-реабілітаційний супровід дітей із порушеннями психофізичного розвитку : Монографія /за ред. А.І. Кравченка. Суми : ФОП Цьома С.П., 2021. 288 с
14. Нагорна О.Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 141 с.
15. Основи діагностики, лікування та реабілітації вад розвитку опорнорухового апарату дітей / за ред. Левицького А.Ф., Бензар І.М. К. : 2019. 220с.
16. Пахомова Н. Г., Сидоренко О. О. Використання інноваційних технологій в логопедичній роботі з дітьми з порушеннями мовлення. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2022 року, м. Суми)*. Суми :Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. 370 с.
17. Пахомова Н. Спеціальна педагогіка з історією. Навчальний посібник для студентів спеціальності 6.010100 «Корекційна освіта». ПНПУ ім. В.Г. Короленка. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с
18. Пахомова Н.Г. Козаченко А.В. Особливості формування адекватної самооцінки у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Психолого-педагогічний супровід дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 9 листопада 2022 р. / за ред. Т.О. Докучиної, відп. секретар О.І. Дмитрієва. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. С. 173-176
19. Пахомова Н.Г., Кононова М.М. Спеціальна психологія: навчальний посібник. Полтава : ПНПУ, 2019. 380 с.
20. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації: Навчальний посібник. К.: Медицина 2008. 246 с.

21. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в дошкільному навчальному закладі. Дайджест 6. / Упор. О.М. Баєр. Запоріжжя: ТОВ „ЛПС ЛТД”, 2008. 236с. :іл. (Бібліотека керівника дошкільного навчального закладу).
22. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології: [монографія] / Шевцов А. Г.; М-во освіти і науки України; К.: МП Леся, 2009.

5. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

1. **Оформлення звіту:**
 - *Розширений звіт*, котрий подається на перевірку методистові (зразок титульної сторінки та сторінки зі змістом подано). Основний текст звіту оформляється довільно з опорою на алгоритм, поданий методистом.
2. **Оформлення щоденника практики.**
3. **Підсумкова документація відповідно до змістових модулів.**
4. **Надання фото- відеоматеріалів** на підтвердження виконання завдань (проведення заходів, реалізації дослідницьких методів і методик, участі у спільних науково-методичних заходах бази практики).
5. **Подання звіту** про проходження практики *у триденний термін* після її завершення.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Загальна оцінка роботи кожного магістранта є комплексною, яка враховує всі сторони його діяльності за період практики:

- уміння спостерігати та аналізувати мовленнєву діяльність дитини із порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку;
- уміння працювати з документацією логопеда, перспективними планами, планами індивідуальної роботи, робити аналіз і висновки на основі діагностики та вивченої відповідної документації;
- уміння проводити психолого-педагогічну діагностику і логопедичне обстеження;
- уміння готувати та проводити різні організаційні форми навчання у спеціальних навчальних закладах.

При оцінюванні практики враховується також творчість у роботі, своєчасність і якість представленої звітної документації.

Виконання програми практики з кожного змістового модуля оцінюється за 100-бальною шкалою.

Орієнтовна схема розподілу загального бюджету навчального часу за змістовими модулями практики:

№ п/п	Змістові модулі практики	Загальна кількість кредитів ECTS –3 (90 год.), із них:	Кількість балів за виконання програми практики (за 100-бальною шкалою)
1	Методики корекційно-реабілітаційної роботи	4,5 (135 год.)	100 балів

2	Організація корекційно-реабілітаційної діяльності	4,5 (135 год.)	100 балів
---	---	----------------	-----------

Критеріями оцінювання результатів виконання студентами Полтавському національному педагогічному університеті НПУ імені В. Г. Короленка програмових завдань виробничої логопедичної практики, передбачених нормативними документами та освітньою програмою (ОП):

Розподіл балів при оцінюванні результатів практики

№ п/п	Складові оцінювання	Розподіл балів (за 100-бальною шкалою)	Критерії оцінювання		
			Оцінка за шкалою та її зміст	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
1.	Рівень теоретичної готовності (визначається якістю виконання психолого-педагогічної характеристик и учнів класу)	30*	високий рівень знань з незначними недоліками, які не мають принципового значення	30	Відмінно
			високий рівень знань з деякими недоліками	26	Добре
			добрий рівень знань	23	Добре
			посередній рівень знань із недоліками, достатній для виконання поставлених завдань	20	Задовільно
			достатньо-мінімальний рівень знань, допустимий для виконання практичних завдань	18	Задовільно

№ п/ п	Складові оцінювання	Розподіл балів (за 100-бальною шкалою)	Критерії оцінювання		
			Оцінка за шкалою та її зміст	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
			низький рівень, наявні лише окремі елементи знань, недостатні для виконання поставленого завдання	11	Незадовільно
			відсутні елементи знань, низький рівень, недопустимий для виконання поставленого завдання	0	Незадовільно
2.	Якість виконання практичного завдання за програмою практики (виховний захід)	40	Використовується накопичувальна підхід з урахуванням кількості та обсягу практичних завдань, за умов якого студент отримує:		
36-40			Відмінно		
33-35			Добре		
30-32			Добре		
27-29			Задовільно		
24-26			Задовільно		
1-23			Незадовільно		
0			Незадовільно		
3.	Рівень відповідності звітної документації вимогам програми, захист результатів практики	30**	36-40	Відмінно	
			33-35	Добре	
			30-32	Добре	
			27-29	Задовільно	
			24-26	Задовільно	
			1-23	Незадовільно	
			0	Незадовільно	
	Разом:	100 балів			
4.	Рівень	+5 -5			

№ п/ п	Складові оцінювання	Розподіл балів (за 100-баль ною шкалою)	Критерії оцінювання		
			Оцінка за шкалою та її зміст	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
	професійної сформованості особистості***				

Примітки:

- * за потребою можна змінювати розподіл балів між складовими №1 і №2 в межах їх загальної суми, наприклад у співвідношенні: 20 і 50 тощо.
- ** за рішенням керівників практики бали можуть бути поділені у межах загальної суми між оцінкою звітної документації і захистом практики.
- *** Нараховуються бали зі знаком « – » у разі :
 - невідповідності вимогам педагогічної деонтології та етики поведінки у процесі практики (етика й культура поведінкових проявів, дотримання вимог службового дрескоду тощо);
 - дотримання правил навчальної дисципліни (прояви недисциплінованості, спізнення та відсутність на організаційних заходах практики (настановній і підсумковій конференції, під час розподілу на базі практики), спізнення і пропуски, порушення вимог службової дисципліни у процесі навчальної практики, несвоєчасність підготовки та подання документації тощо).

Щоденник практики з усіма записами, підписами і виставленими оцінками по кожному змістовому модулю практики і звіт магістранта здається факультетському керівнику на кафедру спеціальної та інклюзивної освіти впродовж першого навчального тижня після закінчення практики. Після цього факультетський керівник виставляє підсумкову оцінку з виробничої науково-педагогічної практики у щоденник.

У випадку порушення визначених вимог факультетський керівник має право із загальної суми балів, набраних магістрантом за результатами практики, зняти до 5 балів.

Підсумкова оцінка за виконання студентом програми практики розраховується як середньозважена оцінок за окремі змістові модулі.

Підрахунок балів, отриманих студентом за практику, здійснюється за формулою:

$$S = \frac{S_{\text{Метод КР роб}} \times 4,5 + S_{\text{Орган КР д.}} \times 4,5}{9_K}, \text{ де}$$

S – загальна сума балів за практику за 100-бальною шкалою,

$S_{\text{Метод. КР.р.}}$ – сума балів, отриманих студентом за модуль “Методика корекційно-реабілітаційної роботи”,

$S_{\text{Орган КР.д.}}$ – сума балів, отриманих студентом за модуль “Організація корекційно-реабілітаційної діяльності”,

9_K – кількість кредитів, винесених на практику (9 кредитів).

Наявність оцінок менше 60 балів за 100-бальною шкалою, “незадовільно” – за національною шкалою, хоча б за один змістовий модуль практики виключає можливість позитивного оцінювання результатів практики в цілому.

Схема-характеристика профілю групи

ДНЗ _____ Кількість дітей _____ Дата складання характеристики _____

[illegible]

П.І.Б, група студента _____

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Карта обстеження фізичного розвитку дитини

ПІП _____

Дата народження _____

Вік _____

Довжина тіла, см _____

Маса тіла, кг _____

Хронічні захворювання _____

Вроджені вади _____

Дата обстеження _____

I. Загальна характеристика фізичного розвитку					
Соматичний стан (2-18pp.)					
1	Рівень фізичного розвитку дитини за антропометричними даними	високий			
		вище середнього			
		середній			
		нижче середнього			
		низький			
2	Біологічна зрілість	відповідає календарному віку			
		випереджує календарний вік			
		відстає від календарного віку			
3	Дефект постави	відсутній			
		порушена постава			
4	М'язовий тонус	без особливостей			
		підвищений			
		знижений			
5	Деформація стоп	відсутні			
		наявні			
Латералізація функцій (3-18pp.)					
6	«Чи справний годинник» (вухо)	праве			
		ліве			
7	«Стрибайчик» (нога) – стрибки на одній нозі	права			
		ліва			
8	Володіння руками	амбідекстрія			

		прихований шульга			
Рухова активність та саморегуляція (3-18pp.)					
9	Умовні реакції (почувши один сплеск педагога, піднімання руки, два-припинення рухів	виконує			
		не виконує			
		зі збиванням			
10	Координація рухів очей і рук (стеження за предметами)	наявна			
		зі збиванням			
		відсутня			
Міжаналізаторні зв'язки (7-18pp.)					
11	Відстукування педагогом олівцем по столі	чує			
		не чує			
		зі збиванням			
12	Відчуття ритму	чує			
		не чує			
		частково			
II. Загальна моторика					
Статична координація (з 4р.)					
13	Рівновага на статичну координацію (стояння на одній нозі 18с. заплученими очима)	наявна			
		порушена			
		відсутня			
14	Динамічна рівновага (ходьба по гімнастичній палиці зі зміною положень	наявна			
		порушена			
		відсутня			
Символічний праксис (2-18pp.)					
15	Розуміння жестів, оцінок, звертань	норма			
		не розуміння			
		труднощі			
Регуляторний праксис (5-18pp.)					
16	Зв'язок між сигналами та діями (тихий удар в бубон ходьба навшпиньки, гучніше - звичайна ходьба, гучно – біг, відсутність ударів – зупинка)	відсутність наявності при переключенні			
		збої у разі прискорення виконання			
		виснажливість			
Динамічний праксис (2-18pp)					

17	Сидіння навприсядки. Зістрибування з однієї сходинки (2р.)	виконує			
		не виконує			
		частково			
18	Підйом сходами без допомоги з боку дорослих, спускання зі зміною ніг (3р.)	виконує			
		не виконує			
		частково			
19	Перехід з бігу на ходьбу (4р.)	чітке виконання			
		зі збиванням			
		не виконує			
20	Стрибки через скакалку (5р.)	виконує			
		не виконує			
		зі збиванням			
21	На бігу підкидання і ловіння м'яча (6р.)	виконує			
		не виконує			
		зі збиванням			
22	Ходьба, нахили, присідання та стрибки	чітке виконання			
		зі збиванням			
		не виконує			
III. Ручна та пальчикова моторика					
23	Торкання однією рукою плеча (вуха) протилежної сторони, почергова зміна рук	правильно			
		швидко			
		повільно			
		з труднощами			
		з допомогою			

Динамічний праксис (2-18pp.)					
24	Ловіння м'яча, що котиться та відкручування кришечки пляшки (2р.)	виконує			
		не виконує			
		чітке виконання			
		з труднощами			
25	Правильне утримання олівця (3р.)	правильне			
		не правильне			
		з труднощами			
26	Застібання та розстібання гудзиків (4-5pp.)	виконує			
		не виконує			
		з труднощами			
Реципрокна координація (6-18pp.)					

27	Одна рука стиснута в кулак, інша – вільно лежить на столі, за вербальним чи невербальним сигналом – зміна положення рук	чітке виконання			
		не виконує			
		з труднощами			
		зі збивання			
Конструктивний праксис (2-5pp.)					
28	Будування башти з 4 кубиків, складання пірамідки з 3 кілець (2р.)	виконує			
		не виконує			
		з допомогою			
29	Будування башти з 6 кубиків (3р.)	виконує			
		не виконує			
		з допомогою			
30	Будування башти з 12 кубиків (4р.)	виконує			
		не виконує			
		з допомогою			
31	Складання зображень із частин (6-12) 5 років	виконує			
		не виконує			
		з допомогою			
Кінестетичний праксис (4-10pp.)					
32	Запам’ятовування, утримання та відтворення рухових поз	чітке виконання			
		труднощі			
		не виконує			
33	Дрібна моторика рук	порушена			
		не порушена			
34	Поняття «ліворуч» «праворуч» «вверх» «вниз»	чітке виконання			
		зі збиванням			
		не виконано			
35	«М’яч» (увага та швидкість реакції)	ловить і кидає педагогу			
		ловить і кидає в сторону			
		не ловить, але кидає педагогу			
		не виконує			

Схема психолого-педагогічної характеристики

Прізвище, ім'я дитини _____ Вік _____

Школа № (д/з) _____ Клас (група) _____

Запит організації, яка направила дитину на
обстеження _____

Скарги батьків _____

Зовнішній вигляд і поведінка в ситуації обстеження _____

Темп роботи і працездатність _____

Загальні уявлення дитини (соціально-побутове орієнтування) _____

Характеристика моторики, саме графічної діяльності (малюнок,
письмо) _____

Характеристика уваги _____

Характеристика сформованості функцій програмування й
контролю _____

Особливості запам'ятовування, мнестичної діяльності _____

Особливості мовленнєвого розвитку _____

Формування просторових і квазіпросторових уявлень (а саме просторового
аналізу та синтезу), розуміння складних мовленнєвих конструкцій,
використання
прийменників _____

Характеристика інтелектуального розвитку _____

Характеристика мотиваційно-вольової сфери _____

Емоційно-особистісні властивості _____

Характер міжособистісних стосунків _____

Висновки: найважливіші позитивні сторони дошкільника чи учня; причини відставання у навчанні, відхилення у поведінці; які засоби впливу були використані педагогічним колективом (студентом) до цього учня, їх ефективність; яку систему заходів, на думку практиканта, слід розробити і реалізувати для виправлення становища; які індивідуально-типологічні особливості слід враховувати при цьому.

Рекомендації _____

Дата обстеження _____

Підпис корекційного педагога _____

Схеми індивідуальних корекційних програм

Індивідуальна комплексна корекційно-реабілітаційна програма

І блок — Анкетні дані

П.І.

Висновок про розвиток дитини:

Мета програми:

Учасники:

Термін:

ІІ блок – Фізичний розвиток

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1 м і с я ц ь	Загальна моторика:				
	Ручна моторика:				
	Дрібна моторика				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	Загальна моторика:				
	Ручна моторика:				
	Дрібна моторика				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
3 м і с я ц ь	Загальна моторика:				
	Ручна моторика:				
	Дрібна моторика				

ІІ блок – Психічний розвиток

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
--	-----------------	-----------	-----------	-----------	-----------

1 м і с я ц ь	Сприймання,				
	Увага,				
	Память,				
	Мислення				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	Сприймання,				
	Увага,				
	Память,				
	Мислення				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
3 м і с я ц ь	Сприймання,				
	Увага,				
	Память,				
	Мислення				

III блок – Мовленнєвий розвиток

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1 м і с я ц ь	Розуміння мовлення:				
	Логопедична зарядка				
	Усне мовлення				
	Писемне мовлення				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	Розуміння мовлення:				
	Логопедична зарядка				
	Усне мовлення				
	Писемне мовлення				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
З м і с я ц ь	Розуміння мовлення:				
	Логопедична зарядка				
	Усне мовлення				
	Писемне мовлення				

IV блок – Естетичний розвиток

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1 м і с я ц ь	музика				
	малювання				
	ліплення				
	аплікація				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	музика				
	малювання				
	ліплення				
	аплікація				
	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
3 м і с я ц ь	музика				
	малювання				
	ліплення				
	аплікація				

V блок – Особистісний розвиток

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
--	-----------------	-----------	-----------	-----------	-----------

1 м і с я ц ь	Спілкування:				
	Спілкування альтернативне				
	Гра				
	Праця				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	Спілкування:				
	Спілкування альтернативне				
	Гра				
	Праця				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
3 м і с я ц ь	Спілкування:				
	Спілкування альтернативне				
	Гра				
	Праця				

VI блок – Соціальний розвиток

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1 м і с я ц ь	Самообслуговування				
	Побутова праця				
	Праця в природі				
	Проф орієнтування				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	Самообслуговування				
	Побутова праця				
	Праця в природі				
	Проф орієнтування				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
З м і с я ц ь	Самообслу говування				
	Побутова праця				
	Праця в природі				
	Проф орієнтування				

VII блок – Робота з батьками

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
1 м і с я ц ь	Консультації:				
	Співробітництво:				
	Спільні заходи				
	Відвідування на дому				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
2 м і с я ц ь	Консультації:				
	Співробітництво:				
	Спільні заходи				
	Відвідування на дому				

	Види діяльності	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень
3 м і с я ц ь	Консультації:				
	Співробітництво:				
	Спільні заходи				
	Відвідування на дому				

Результативність:

Дефектолог:

Батьки:

Додаток 5.

Схема-план самоаналізу і аналізу фронтального заняття

СХЕМА	САМОАНАЛІЗ
Загальні відомості про заняття: – Тема. – Корекційна мета: <i>/навчальна, розвиваюча і виховна/</i>. Обладнання. Хід заняття: – 1. Організаційний момент. – 2. Основна частина. – Повідомлення теми. – Рухлива зарядка. – Новий матеріал: – Робота над фізичним розвитком. – Робота над вимовою звуків й складовою структурою. – Робота над опануваннями новими навичками. – 3. Хвилинка розвантаження. – 4. Закріплення нового матеріалу. – 5. Підсумок заняття. Аналіз змісту корекційного впливу: – Відповідність змісту вимогам програми. – Відповідність змісту віковим можливостям дітей. – Розвиток сенсорних і моторних функцій. – Розвиток кінестетичної основи, загальних рухів. – Розвиток загальної мускулатури. – Розвиток пізнавальних процесів (увага, пам'ять, мислення та ін.). – Розвиток емоційно-вольової сфери. – Розвиток ігрової діяльності. – Формування особистісних рис. Майстерність вчителя-реабілітолога: – Знання дітей та індивідуальний підхід. – Контакт з дітьми, уміння активізувати. – Раціональне використання часу. – Методи і прийоми корекційно-реабілітаційної роботи. – Мовленнєва майстерність вчителя-реабілітолога. Висновки. – Виконання програмового змісту занять. – Позитивні сторони заняття. – Доцільність прийомів і методів корекційної роботи. – Загальна оцінка заняття. – Зауваження та поради студенту практиканту.	

П.І.Б, група студента _____

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Схема-план самоаналізу і аналізу індивідуального заняття

СХЕМА	САМОАНАЛІЗ
1. Загальні, відомості про заняття: – Тема. – Корекційна мета: <i>/навчальна, розвиваюча і виховна/</i>. – Обладнання: дидактичний матеріал, пристрої, інвентар та ін. 2. Хід заняття: – Організаційний момент: розвиток загальної та ручної моторики, ритму, фізіологічного дихання, сприймання й уваги, психогімнастика. – Підготовча робота: формування правильної пози, положення тіла згідно з індивідуальними планами та планами фронтальних занять. – Робота над формуванням моторної активності верхніх і нижніх кінцівок, тулуба тощо. – Робота над диференціацією зорового, слухового, тактильного сприймання, кінестетичних відчуттів. – Робота над формуванням правильних рухів. – Підсумок заняття. – Домашнє завдання.	

П.І.Б, група студента _____

Дата дослідження _____ Підпис студента _____

Оцінка за виконання практичного завдання: _____ Підпис викладача _____

Схема психологічного обстеження дитини

I. Загальні відомості про дитину та її родину

Прізвище, ім'я, по батькові дитини _____

Рік народження (вік) _____

Відвідування групи дошкільного закладу чи класу школи _____

II. Особливості психічного розвитку дитини

1. Особливості уваги дитини. Стійкість, концентрація, розподіл, переключення. Відволікання і коливання уваги. Неуважність і її причини. Увага та працездатність.

2. Особливості сприйняття і спостережливості. Запам'ятовування (темپ, обсяг), збереження (міцність, тривалість), впізнання (відомого в новому). Відтворення: відтворююче, що пізнає, полегшуюче (повнота, точність, послідовність). Забування (часткове, глибоке, ситуативне).

3. Вид пам'яті (зорова, слухова, моторна, змішана). Рівні пам'яті (механічна, значеннєва, логічна). Порушення пам'яті.

4. Особливості мислення. Протікання розумового процесу. Стан темпу, активності, послідовності, доказовості та критичності судження. Встановлення причинно-наслідкових залежностей і функціональних зв'язків. Ускладнення в протіканні розумових операцій (аналізу, синтезу, аналогії, порівняння, абстрагування, узагальнення, класифікації). Ускладнення в побудові висновків, узагальнень, умовиводів. Особливості засвоєння понять (диференційованість, заміна понять, виділення істотних ознак, формування визначень). Стан видів розумової діяльності: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне мислення. Творче і репродуктивне мислення. Порушення мислення.

III. Обстеження особистісних властивостей

1. Особливості почуттів, емоцій, волі. Протікання емоційного процесу. Порушення емоцій, схильність до афективних спалахів, депресії, емоційній неадекватності. Порушення вищих почуттів.

Протікання вольового процесу. Співвідношення емоцій і волі. Порушення у розвитку волі, впертість, легка сугестивність, піддатливість, капризність, негативізм, імпульсивність.

2. Особистість і поведінка. Інтереси, потреби, ідеали, переконання особистості. Позиція особистості в колективі. Характер у системі взаємин особистості. Порушення в спілкуванні особистості. Характер і темперамент. Порушення в поведінці й характері особистості: замкнутість, аутизм, самолюбство, надмірна вразливість, егоїзм. Завищений рівень домагань. Грубі порушення в спілкуванні й поведінці.

Схема психологічного аналізу уроку

1. Загальні відомості про урок: школа, клас, предмет, прізвище вчителя.
2. Якими методами та способами викликається увага учнів на початку уроку: вхід вчителя до класу, його зовнішній вигляд, підготовленість учителя і класу до уроку, оформлення і санітарно-гігієнічні умови роботи класу, уміння вчителя налагодити емоційний контакт з учнями, тримати в полі зору весь клас (розподіл, переключення, обсяг уваги), вимогливість учителя, питання педагогічного такту і педагогічної етики учителя.
3. Як учитель забезпечує якісне сприймання навчального матеріалу: чим забезпечується чуттєве сприймання нового матеріалу, встановлення зв'язку нового матеріалу із знайомим (апперцепція), використання наочності і технічних засобів навчання, чіткість постановки мети уроку, доступність матеріалу, різноманітність методів викладання, уміння виділити головне в матеріалі, чіткість і виразність мовлення учителя, темп викладу,1 уміння викликати мотивоване сприймання навчального матеріалу.
4. Якими способами активізується пізнавальна діяльність учнів на уроці: уміння вчителя підтримувати увагу учнів протягом уроку, орієнтація учнів на труднощі і мобілізація волі на їх подолання, активізація мислення учнів — організація проблемно-пошукової діяльності учнів, ідейний і науковий рівень матеріалу, повнота і точність наукових фактів, висновків, відповідність матеріалу віковим особливостям учнів і рівню їх розвитку, логічність і доказовість викладу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, залучення учнів до самостійної роботи і самостійного виведення правил і закономірностей, зв'язок навчального матеріалу з практикою і сучасністю, вправляння у застосуванні набутих знань.
5. Якими способами учитель пробуджує в учнів допитливість та інтерес, формує потребу в знаннях: підготовленістю до уроку, оригінальною наочністю, роз'ясненням теоретичного і практичного значення даного матеріалу, цікавими фактами, емоційністю викладання тощо.
6. Організація запам'ятовування учнями навчального матеріалу: запис теми і плану уроку, важких слів, визначень, повторення найбільш важливих моментів, установка на запам'ятовування, різноманітність вправ на закріплення тощо.
7. Якими способами викликаються емоції учнів і як вони впливають на засвоєння знань: вміння учителя створити сприятливий психологічний клімат на уроці, викликати позитивні емоції, моральні, інтелектуальні та естетичні почуття, уникнути виникнення в учнів фрустрацій і стресових станів, засоби розв'язання конфліктних ситуацій.
8. Як учитель враховує вікові та індивідуальні особливості учнів, сприяє розвитку їх активності і самостійності, ініціативності і творчих здібностей.
9. Висновки і пропозиції: а) позитивне в роботі вчителя; б) недоліки в роботі вчителя; в) рекомендації для вчителя з метою підвищення психологічної ефективності уроку, гуманізації процесу навчання.

Рекомендації щодо умов проведення обстеження та занять із дитиною.

Під час обстеження чи занять реабілітологу бажано одягати звичайний зручний одяг та взуття. По-перше, це безпека як для фахівця, так і для дитини. Наприклад, навчаючи дитину самостійно пересідати з візка на ліжко, реабілітолог буває взутий у туфлі на підборах, або у капці без задника. Під час перенесення дитини, можна послизнутись або втратити рівновагу саме через погане взуття, в результаті чого виникає велика небезпека не втримати дитину, і таким чином заподіяти їй шкоди. По-друге, білий халат часто лякає дитину, особливо якщо їй колись робили неприємні процедури медична сестра або лікар.

Під час спілкування з дитиною, фахівець має бути на рівні з нею: обличчя реабілітолога навпроти обличчя дитини, "очі в очі". Так дитина краще сприйматиме того, хто з нею спілкується, і те, чого від неї вимагають.

Обстеження та заняття треба зробити максимально цікавими для дитини. У міру можливого їх треба перетворити на гру.

Обстежуючи дитину, важливо хвалити і підбадьорювати її. Якщо дитина намагається виконати якесь завдання, але воно їй не вдається, треба обов'язково похвалити її за старання.

Щоб у дитини з'явилась упевненість в успіху, нехай вона спочатку зробить те, що в неї добре виходить, а не лише те, що їй виконати важко.

Не кожна дитина, особливо півтора-трирічна, охоче виконуватиме вправи на прохання реабілітолога. Тому важливо організувати для неї гру і спостерігати, як вона сидить, як пересувається, якою рукою бере іграшку, чи симетричні рухи під час повзання й ходьби, як тримає голову, яка постава і т. ін. Усе побачене під час спостереження за дитиною фіксується в карті обстеження.

Існує багато різноманітних карт обстеження основних рухових функцій дитини. Більшість реабілітаційних центрів обирає для себе найбільш оптимальний варіант або адаптує існуючі карти до своїх потреб.

У карті спостереження фіксуються такі позиції

Рівень ураження: сильний/середній/легкий. Можна підкреслити відповідно до стану дитини (ця інформація носить достатньо суб'єктивний характер, але дає загальне уявлення про стан дитини).

М'язовий тонус: підвищений (гіпер), знижений (гіпо), змішаний.

Необхідно підкреслити відповідно до стану дитини, а також конкретизувати, в яких групах м'язів спостерігається, наприклад, підвищений тонус згиначів правої гомілки, чи знижений тонус привідних м'язів правого та лівого стегна.

Оцінка пасивної та активної амплітуди рухів у суглобах. Інформація про те, які частини тіла дитини є слабкі або мають контрактури, дозволить зрозуміти, що допомагає або перешкоджає їй рухатись. Завдяки цьому вдасться прийняти вірне рішення стосовно вибору занять, вправ, ортопедичних пристроїв, апаратів та інших засобів.

Точна реєстрація змін м'язової сили та амплітуди рухів дозволить об'єктивно говорити про динаміку розвитку дитини і відповідно до цього здійснювати подальше втручання.

Карта обстеження дитини не обов'язково має містити табличку з переліком усіх функцій суглобів і груп м'язів.

Під час обстеження таблиця 1 заповнюється лише тоді, коли є обмеження активної чи пасивної амплітуди.

Таблиця 1

Функція/суглоб	Пасивна амплітуда		Активна амплітуда	
	право	ліво	право	ліво
Верхні кінцівки				
- згинання плеча				
- розгинання плеча				
- відведення плеча				
- приведення плеча				
- пронація плеча				
- супінація плеча				
- згинання передпліччя				
- розгинання передпліччя				
- пронація передпліччя				
- супінація передпліччя				
Нижні кінцівки				
- згинання коліна				

І так далі по всіх суглобах кінцівок та тулуба.

Наявність деформацій та контрактур. Необхідно фіксувати повну інформацію щодо локалізації деформацій та контрактур (які суглоби, м'язи та ін.), їх характеру, та особливостей.

Зразок титульної сторінки звіту

**Полтавський національний педагогічний університет
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
Н-Н інститут.....**

Кафедра _____

Звіт

про проходження виробничої ортопедагогічної практики
студента(ки) освітнього ступеня «магістр»
спеціальності « _____ » _____ форми навчання

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 201__р.

База практики _____

Науковий керівник

науковий ступінь, вчене звання
Прізвище, ім'я, по батькові керівника

Полтава-202__р.

Зміст

Вступ	3
Мета та завдання практики	4
Очікувані результати	6
Інструктивно-методичні матеріали до організації і проведення виробничої ортопедагогічної практики	
Зміст діяльності здобувачів вищої освіти під час виробничої ортопедагогічної практики.....	7
Змістовий модуль I. МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ	12
Критерії оцінювання виконаних завдань зі змістового модуля I. МЕТОДИКИ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	14
Рекомендована література	16
Змістовий модуль II. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	18
Критерії оцінювання виконаних завдань зі змістового модуля II. ОРГАНІЗАЦІЯ КОРЕКЦІЙНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	20
Рекомендована література	22
Вимоги до звітної документації	23
Критерії оцінювання результатів практики	24
ДОДАТКИ.....	28

1. Психолого-педагогічні характеристики на дітей з ОПФМ з доданням їх письмово-зображувальних робіт.
2. Індивідуальні корекційні програми для дітей з ОПФМ (порушеннями опорно-рухового апарату).
3. Серія методик та підбір дидактичного матеріалу для психолого-педагогічного обстеження дітей з ОПФМ (порушеннями опорно-рухового апарату).
4. Аналіз планування навчально-виховної роботи в групах дітей із ОПФМ (порушеннями опорно-рухового апарату).
5. Аналіз освітнього розвивальне середовище навчального закладу (матеріальні, кадрові ресурси) згідно вимог, визначених у програмах, за якими працює заклад
6. Аналіз особливостей взаємодії різних фахівців (вихователя-методиста, вихователя, помічника-вихователя, вчителя-логопеда, психолога, музичного керівника, інструктора з фізичного виховання тощо) в спеціальному дошкільному навчальному закладі для дітей із ОПФМ (порушеннями опорно-рухового апарату).
7. Аналіз особливостей взаємодії вихователя-реабілітолога з сім'єю.
8. Конспекти занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку із ОПФМ (порушеннями опорно-рухового апарату).
9. Фотографії, запис відео проведених занять та їх фрагментів з дітьми із ОПФМ (порушеннями опорно-рухового апарату).